

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Κείμενο

Η σημασία της Παγκόσμιας Ημέρα Μητρικής Γλώσσας

Ο εορτασμός της Ημέρας μητρικής γλώσσας έχει διττό¹ νόημα. Από τη μια, υπογραμμίζει τον σεβασμό που οφείλουμε στη μητρική μας γλώσσα και προβάλλει τις θυσίες και τους αγώνες που έχουν γίνει σε πολλά μέρη του κόσμου για να διαφυλάξουν οι άνθρωποι το δικαίωμά τους να μαθαίνουν, να μιλούν, να μελετούν και να διδάσκουν τη μητρική τους γλώσσα. Από την άλλη, μας υπενθυμίζει ότι το δικαίωμα να μιλά, να προωθεί και να προστατεύει κανείς τη μητρική του γλώσσα είναι δοσμένο όμοια σε εμάς και στους άλλους.

Η προάσπιση² της μητρικής μας γλώσσας είναι, λοιπόν, αδιαχώριστη από τον σεβασμό των μητρικών γλωσσών των συνανθρώπων μας. Η ανάπτυξη της πολύγλωσσης εκπαίδευσης και της πολύγλωσσης ικανότητας είναι τα όπλα που σήμερα διαθέτουμε για να αγωνιστούμε ενάντια στη γλωσσική συρρίκνωση³ που είχε ως αποτέλεσμα να χαθούν εκατοντάδες γλώσσες τα τελευταία 500 χρόνια και που, ακόμη, ενδέχεται να οδηγήσει σε θάνατο τις μισές από τις περίπου 7000 ανθρώπινες γλώσσες που έχουν απομείνει. Ιδιαίτερα σε ορισμένες περιοχές του πλανήτη μας, π.χ. τη Μελανησία, την Πολυνησία, τη Λατινική Αμερική, όπου μεγάλος αριθμός γλωσσών συνωστίζονται σε περιορισμένο γεωγραφικό χώρο και ανταγωνίζονται μεταξύ τους, ο κίνδυνος που διατρέχουν αρκετές από αυτές να χαθούν, αυξάνει κατακόρυφα. Υπολογίζεται ότι το 96% των ανθρώπινων γλωσσών μιλιούνται από μόλις 3% του συνολικού πληθυσμού της γης.

Σύμφωνα με τη Διάσκεψη της UNESCO⁴ του 2003 για τις απειλούμενες γλώσσες, η μετάδοση μιας γλώσσας ως μητρικής από τους γονείς στα παιδιά είναι εξαιρετικά σημαντική για την επιβίωσή της, επειδή δημιουργεί νέους ομιλητές συμβάλλοντας, έτσι, ουσιαστικά στη διατήρηση και τη διαίωσή της.

Ιδιαίτερα σήμερα που ορισμένες γλώσσες επιβάλλονται ευρέως λόγω της παγκοσμιοποίησης και της διεύρυνσης των οδών επικοινωνίας, όπως η αγγλική και σε λιγότερο βαθμό η ισπανική, η γαλλική κ.ά., είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσει

¹ διττό: διπλό, αυτό που έχει δύο μέρη

² προάσπιση: υπεράσπιση

³ συρρικνώνω: μικραίνω, περιορίζω

⁴ UNESCO: Εκπαιδευτικός Επιστημονικός και Πολιτιστικός Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization)

κανείς ότι η διατήρηση των μικρότερων μητρικών γλωσσών και του δικαιώματος του καθενός και της καθεμιάς να μορφώνεται, να εκφράζεται ελεύθερα και χωρίς περιορισμούς και να δημιουργεί στη μητρική του γλώσσα, είναι δήλωση παρουσίας.

Η έμφαση, συνεπώς, που έχει δοθεί τα τελευταία χρόνια στη διατήρηση της **γλωσσικής ποικιλότητας** είναι αποτέλεσμα της αλλαγής στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την πολυγλωσσία και τον σημαντικό ρόλο των γλωσσών στην **ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινωνιών**. Γιατί ο σεβασμός της γλωσσικής ποικιλότητας όχι μόνο ευνοεί τη διατήρηση της πολιτιστικής πολυμορφίας και την ανάπτυξη ενός υγιούς διαλόγου και συνεργασίας ανάμεσα στις κοινωνίες, αφού η γλώσσα είναι ο κύριος φορέας των πολιτιστικών αξιών μιας κοινωνίας, αλλά ακόμη συμβάλλει θετικά στην οικονομική, τεχνολογική και επιστημονική ανάπτυξη του καθενός, αφού η δυνατότητα να εκφράζεται στη μητρική του γλώσσα τού επιτρέπει να αναπτύξει περίπλοκη σκέψη και νοήματα.

Ο εορτασμός της μητρικής γλώσσας προβάλλει, λοιπόν, στη διττή αυτή νοηματοδότηση –διατήρηση και σεβασμός– ως μια ευκαιρία να θυμηθούμε, να μιλήσουμε και να ονειρευτούμε, ή αλλιώς να μιλήσουμε για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον των μητρικών γλωσσών.

Γλωσσολογική Εταιρεία Κύπρου. Παγκόσμια ημέρα μητρικής γλώσσας. Στρογγυλή Τράπεζα με θέμα «*Ελληνική, γλώσσα του παρελθόντος, γλώσσα του μέλλοντος*», 21 Φεβρουαρίου 2014. Από το διαδίκτυο (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A1. (Μονάδες 15)

A1. Ποια είναι, σύμφωνα με το κείμενο, η σημασία της διατήρησης της γλωσσικής ποικιλότητας, ιδιαίτερα σήμερα; (60-80 λέξεις)

(μονάδες 15)

A2. (Μονάδες 10)

A2.α. Με ποιες διαρθρωτικές λέξεις/εκφράσεις επιτυγχάνεται η συνοχή ανάμεσα:

1. στην τρίτη παράγραφο και την τέταρτη παράγραφο του κειμένου;
2. στην τέταρτη και την πέμπτη παράγραφο του κειμένου;

(μονάδες 6)

A2.β. Να αιτιολογήσετε τη χρήση τους.

(μονάδες 4)

B1. (Μονάδες 10)

B1. Να δημιουργήσετε μία παράγραφο 40-50 λέξεων, στην οποία να χρησιμοποιήσετε τις φράσεις του κειμένου με **έντονη γραφή: γλωσσικής ποικιλότητας, ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινωνιών.**

(μονάδες 10)

B2. (Μονάδες 15)

B2. Σε ποιες από τις παρακάτω φράσεις ή προτάσεις του κειμένου γίνεται κυριολεκτική/δηλωτική και σε ποιες μεταφορική/συνυποδηλωτική χρήση της γλώσσας;

1. «Ο εορτασμός της Ημέρας μητρικής γλώσσας [...] υπογραμμίζει τον σεβασμό που οφείλουμε στη μητρική μας γλώσσα»
2. «το δικαίωμα [των ανθρώπων ...] να μιλούν, να μελετούν και να διδάσκουν τη μητρική τους γλώσσα»
3. «[έχουν] οδηγήσει σε θάνατο τις [...] γλώσσες που έχουν απομείνει»

(μονάδες 15)